

тъ; тъй што ний виждамы какъ тя ходи свободно въ градоветъ и турскытѣ твърдини, дори и въ врѣме на войнѣ; и както рѣкохмы, ти е съвършено оздравена и въ междуособнытѣ битвы при кърва-вото отмъщеніе.

На рабството на Черногоркытѣ противурѣчи и това дѣто тя има пълно право да си има отдѣлно имущество; има еще право и за наслѣдство, не само отъ движимый, но и отъ недвижимый имотъ, когато нѣма братія. Въ по старо врѣме, когато было въ ходъ грабеніето на жены и особенно въ Бърдъ, и когато было свободно парасваніето, което ся исказвало съ символпческото раздѣленіе на пояса, койго подавала жената на мъжа, тя не само земала всичко що имала нейно, но ако бы да е живѣла съ него не по малко отъ десеть години, той былъ обвезанъ да ѝ дава всякъ годинѣ една о-прѣдленѣ сумѣ за поддържаніето ѝ.

Во врѣме на войнѣ, женытѣ присѣтствуютъ при битвытѣ, приврзватъ ранытѣ на раненытѣ и насърдчатъ мъжіетѣ си, братіята и дѣцата си, като гадятъ въ смѣлото врѣме страхливытѣ. Майката среща съ прѣзрѣніе сына си, койго ся е уплашилъ и е побѣгналъ отъ бойтѣ и не скърби за смъртытѣ на олтѣзи които сж ся били юначкы, както ся вижда и отъ слѣдующатѣ пѣсень, койкто пѣйтъ:

. . . . Нека гынатъ, веселы имъ майкы,
 Душитѣ имъ тѣмъ щатъ да царувать,
 Че сѣ животъ за почтенство дали,
 Отмъстили за братіѣ, за племе. . . .

Черногорцитѣ сѣ повечето высокы, хубавци, силни, здрави и имать умъ ясенъ и прямъ. Колкото и да сѣ прѣдпримчиви тѣ ся относятъ съ почетъ къмъ главарытѣ си и ся отличаватъ съ послушаніе. Въ кѣщы сѣ тихы и миролюбивы, къмъ чужденцытѣ привѣтливи и услужливи. Гостепримството е у тѣхъ еще каквото е было нѣкога у всичкытѣ Славены; голѣмо удоволствіе е за черногорца да нагости гостытѣ си съ рыбѣ, месо, вино, а пкъ самъ той ся задоволява само съ хлѣбъ, съ чесновъ лукъ и водѣ. Първата негова нравственна обвезанность е да защищава госта си до послѣднытѣ капкѣ на кръвтытѣ противу всякой непріятель. Рѣдко ся чуе кражба и разбой по пѣтищата на Чернѣ горѣ. Оскърбенъ или докаченъ Черногорецътѣ ся прѣдава на неукротимъ гнѣвъ и е отмъстителенъ; на бой е беспримѣрно храбръ; изобщо пакъ е добросърдеченъ.

Външностьта на Черногорца при първо вижданіе произвежда неволно впечатлѣніе, и въ расправяніе за нѣщо той ся отличава съ забѣлжительно краснорѣчіе.